

BISKOPENS VISITASFOREDRAG
VISITAS I BJARKØY/SANDSØY, GRYTØY OG TRONDENES SOKN
TRONDENES PROSTI I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME
30.OKT-6.NOV 2016

Kjære Bjarkøy/Sandsøy, Grytøy og Trondenes sokn!

Visitassen hos dere har vært en lærerik og god opplevelse for meg som biskop. Jeg og følge mitt; prost Arne Håkonseth og rådgiverne Ove Kjelling og Heidi Norbye har blitt mottatt på en gjestfri og åpen måte. Det er vi veldig takknemlige for!

Når biskopen kommer på visitas til en menighet, viser det at menigheten tilhører et større fellesskap: den verdensvide kirke, Den norske kirke og Nord-Hålogaland bispedømme. Som biskop skal jeg ha tilsyn med menighetene og de ansatte, og har et særlig oppdrag i å ha tilsyn med de som er vigslet til kirkelig tjeneste.

Ordet visitas betyr egentlig besøk. Visitassen gir oss mulighet til å se hverandre, til å se menighetens liv og virke, men også til å fokusere på særlig viktige oppgaver i soknet, og til å samtale og tenke høyt sammen om veien videre. Hensikten med visitassen er å oppmuntre og inspirere, og sammen se på muligheter og oppgaver i tiden fremover, se menighetene, de ansatte og de frivillige.

I løpet av noen dager gjør man et dypdykk i et sokn, møter ansatte og frivillige. Det oppstår sterke inntrykk fra møter som man vil bære med seg lenge etter visitassen. Møter med enkeltpersoner og presentasjon av planer og strategier. Dette er den åttende og siste dagen av denne visitassen. Det er sikkert mer jeg kunne sett og flere jeg kunne møtt, men alle møtene vi har hatt har vært gode.

Siden sist visitas har det vært feiret 100 års jubileum for Grøtavær kirke. Overskriften på denne visitassen er todelt. I Bjarkøy/Sandsøy og Grytøy har overskriften vært: «**Framtida som felles sokn i øyriket.**» Vi har hatt gode samtaler rundt dette temaet, og mitt inntrykk er at soknene ser fram mot denne sammenslåingen når Bjarkøyforbindelsen er på plass. I Trondenes sokn har overskriften vært «**Pilegrim på Trondenes.**» I et samfunn der mye er i endring, skal vi få være pilegrimer i ny tid. Her er solide kristne tradisjoner som gir godt grunnlag for framtida. Med røttene festet i evangeliet om Jesus går vi veien videre sammen med våre medmennesker.

Inntrykk fra visitassen

Bjarkøy/Sandsøy og Grytøy sokn er så heldige å ha sokneprest og organist som inngår i et unikt arbeidsfellesskap: de er gift med hverandre. Soknepreststillingen er på 100%. Anette Eneberg har vært tilsatt i denne stillingen de siste 6 årene. Anette er født og oppvokst på Grytøy. Jeg hører mye godt om hennes tjeneste i «øyriket». Hun utfører sin tjeneste på en solid og jordnær måte. Ola Johannes Aadland er organist i 55% stilling i kombinasjon med å være tilsatt i skolen. Organisten har god kontakt med kor og korps på øyene og utvikler et nært og godt samarbeid med flere aktører.

De øvrige stillingene er deltidsstillinger (4 kirketjenerestillinger fra 14% og opp til 30%). I tillegg betjenes menighetene av diakon i 20% av sin stilling, og trosopplæringskoordinator for store deler av kommunen bidrar både i planarbeidet og i noen av tiltakene. Med små stillingsprosenter er det alltid en utfordring å samle troppene til stabsmøter. Slike møter vil være viktige for å kunne utvikle og styrke

arbeidsfellesskapet, og kanskje kan dere tjene på å etablere noen flere slike samarbeidsmøter.

Jeg sitter igjen med et inntrykk av et kirkelig arbeidslag som har både humør og pågangsmot, og som arbeider godt sammen. Takk for den tjenesten dere står i ute på øyene.

Trondenes sokn har en god stab med sokneprest, kantor, diakon og kirketjener. Prostipresten har også mye av sitt virke i Trondenes. Sokneprest Odd Willy Johansen har vært i soknet i flere år. Han kjenner menigheten godt og har mye omsorg både for folket og for soknet. Diakon Lars Martin Skipevåg kjenner også soknet og folket godt. Diakonien er en viktig del av Trondenes menighet, og diakonen har etablert samarbeid med diakoniutvalg og andre frivillige. Trondenes har slitt noe med at det har vært utskiftninger i stab. Nå har dere fått både ny prostiprest: Håvard Høie, som kommer til å ha mye av sitt virke i denne menigheten, og dere har fått ny kantor: Maria-Daniela Raasch. Det er godt å høre at begge to opplever å være godt mottatt i staben. Kirketjener Gøran Simonsen holder på å avslutte sin tid i soknet. Takk for den viktige tjenesten du har gjort med å legge til rette for både menighet og turister.

Siden sist visitas har dere jobbet med trosopplæringsplanen for alle sokn. Dere har hatt evaluering av planene i 2016, og de ligger nå til godkjenning hos biskopen. I tiden fra 2010 har det vært utprøvd ulikemodeller og samarbeidsformer for trosopplæringen i soknene. Det er med glede jeg ser at dere nå har fått en god trosopplæringskoordinator i May-Britt Lund. May-Britt gjør en god og solid jobb, og det er etablert et godt samarbeid mellom menighetene i Harstad. Under visitasen har jeg fått presentert planer for hvordan man ser for seg pilegrimsmotivet inn i trosopplæringen i samarbeid med Trondenes historiske senter. Et godt trosopplæringsarbeid er et viktig element dersom man vil jobbe med kirkevekst. Jeg synes dere er inne i en god utvikling når det gjelder trosopplæringen.

Hvilke møter har vi så hatt under visitasen?

Visitansens første dag startet med at vi ankom Bjarkøy. Her sto sokneprest og leder i menighetsrådet på kaia og tok imot oss og vi ble tatt med på en historisk vandring. Vi fikk vite mer både om Tore Hund og kirkestedet på Bjarkøy. Etterpå feiret vi gudstjeneste i den staselige Bjarkøy kirke.

Mandag morgen startet på Sandsøy med felles møte med menighetsrådene for Bjarkøy/Sandsøy og Grytøy sokn. Den første delen av visitasen var det et særlig fokus på framtida som felles sokn i øyriket. De to menighetene har gjort vedtak om at de skal slå seg sammen når den nye veiforbindelsen med bru og tunnel blir en realitet. Vi fikk en god samtale om dette. Folket som bor på øyene Grytøy, Bjarkøy og Sandsøy er fulle av optimisme og tro på framtida. Det er et sterkt ønske om at kirkene skal bestå og de vil gjøre sitt til å fylle dem med aktivitet. Samtidig merket vi en uro over hva som vil skje framover. I en tid med knappe ressurser kan det bli spørsmål om innsparinger og nedskjæringer. Det som i hvert fall er sikkert er at dersom vi skal forsvare at tilbudet i kirkene opprettholdes, må folk bruke kirkene sine!

Siden siste visitas er det foretatt en endring i tallet på gudstjenester og hvor de skal være. Dette innebærer en reell nedgang i antall gudstjenester slik at de kan gjennomføres av én prest og én organist. Dette er gjort i forståelse med menighetsrådene og prest, og har gitt en bedre kontinuitet for gudstjenestelivet. Det

nye gudstjenestetallet er også rigget for den nye situasjonen med veiforbindelse mellom øyene.

Det er et par organisatoriske spørsmål som bør tas tak i ganske umiddelbart. Det bør lages en framdriftsplan for hvordan sammenslåingen av de to sokn skal skje. Det er bispedømmerådet som fatter endelig vedtak om endring av soknegrenser og navn på nytt sokn. Allerede nå vil jeg gi signal om at et av de viktige spørsmål når bispedømmerådet skal gjøre sitt vedtak, er at det er enighet lokalt om navn på det nye barnet. Det bør være et samlende navn og ikke for langt.

Vi ble tatt med på en historisk vandring også på Sandsøy. Denne gangen til tusenårsstedet Sommarro. Vi merker en stolthet over stedet og en entusiasme over å fortelle både om sine historiske røtter, men like mye å peke på de muligheter som ligger foran og som er tuftet på den jorda vi konkret står på – konteksten, med andre ord.

Jeg har fått være med på andakt i Sandsøy kirke. Under kirkekaffen fikk vi lytte til et godt foredrag om Sandsøy kirkested ved Einar Lockert.

Alltid når det er visitas er jeg innom de eldste i kommunen. Ute på øyene fikk jeg være med til Bjarkøy sykehjem. Å være tilstede på eldresenter og omsorgssenter med ord og sakramenter er viktig for oss som kirke.

Tirsdag hadde vi fagmøte med fokus på «felles trosopplæring som element i sammenslåinga». Her fikk vi høre om det felles trosopplæringsutvalget som hadde vært i sving og om tiltak som allerede var iverksatt og ting som var satt på vent inntil nyveien er kjørbær. Planen blir nå justert slik at det blir en felles plan for hele området. Vi fikk også høre at de forskjellige kirkene har ulike kvaliteter som vil gjøre at trosopplæringen i det nye området vil bli mer variert og få enda mer å spille på. I samtalen ble det ikke lagt skjul på at det også er utfordringer: F.eks. Hvordan rekruttere frivillige, og hva med skyssordninger?

Menighetsrådet på Grytøy hadde også invitert menighetens besøkstjeneste til å delta på en felles middag. Her fikk vi et lite innblikk i det arbeidet som frivillige gjør med å besøke eldre og/eller ensomme. Det var direkte inspirerende å høre dem fortelle. Det kom klart fram: Dette er veldig givende! Dette er meningsfullt! Og jeg vil si: Dette er diakoni i praksis. Diakonien gir mer enn man investerer.

Kvelden ble avsluttet med en flott salmekveld der Ola Johannes Aadland på fortreffelig vis geleidet oss gjennom 9 av salmene i den nye salmeboka.

Under en skolegudstjeneste for Grytøy oppvekstsenter i Lundenes kirke fikk vi oppleve den gode kontakten det er mellom kirke og skole i Grytøy menighet. Det var en temagudstjeneste om Bibelen, der mellomtrinnet presenterte sitt arbeid med noen av Bibelens bøker, mens ungdomstrinnet bidro med mange gode tanker som kunne løftes fram for Gud i forbønnen. To konfirmanter var for anledninga kirketjenere. Det gode samarbeidet legger til rette for at barna kan ha et naturlig og godt forhold til kirka. Dette igjen kan legge til rette for at elevene kan tenke seg å være med også i trosopplæringstiltak i menigheten.

Et annet bidrag med stor betydning for barn og unge som finner sted innafor Grytøy sokn, er avlastningstilbudet på Trollstein Gård på Alvestad. Der drives «grønn omsorg» i ramma av konseptet «Inn på tunet». Ann-Lisbeth Teigland fortalte om

tilbudet og viste oss rundt på gården sammen med mannen Ole Mikal Olsen. Mange barn og unge får der oppleve mestring og økt livskvalitet i samhandling med andre mennesker, dyr og natur.

Visitasen i Bjarkøy og Sandsøy sokn og Grytøy sokn ble avsluttet med en keltiskinspirert andakt i Grøtavær kirke.

Fra onsdag kveld er det Trondenes sokn som har vært i fokus.

Vårt første møte var med menighetsrådet.

Rådet samtalte om strategier og hvordan man kan jobbe for å få med flere i alderen 20-50 år i menigheten. Menighetsrådet ønsker å arbeide med ny strategiplan, noe jeg gir min fulle støtte til.

Overskriften for visitasen har vært Pilegrim på Trondenes. Kirkestedet er et sted som drar til seg folks oppmerksomhet fra områdene rundt. Når dere skal jobbe med planer og strategier vil det være viktig å ha med seg denne sterke dragningen mot det hellige. Dette er et helligsted som står sterkt i folks bevissthet, og som er dypt forankra gjennom generasjoner. Det ser vi ved at det er mange mennesker som bruker Trondenes kirke, ikke minst til kirkelige handlinger. Vi har også møtt turistene som kommer hver morgen og er med på morgenandakt i kirken. Mange har et forhold til Trondeneskirka. Kanskje vil det være riktig av menighetsrådet å bruke tid på å bygge en profil som utvikler mulighetene som ligger akkurat her i Trondenes. Tusen takk for jobben dere gjør i det viktige arbeidet i menighetsrådet.

Diakonien er virksom på flere områder i denne menigheten. Dere er heldige å ha en diakon i 80 % stilling, og dere har et godt diakoniuvalg og mange frivillige som er med på å synliggjøre diakonien. Det fikk vi særlig møte på festen for frivillige på torsdag kveld. For andre året på rad ble frivillighetsprisen delt ut, noe som gjenspeiler den store aktiviteten i Trondenes sokn.

Ikke minst har jeg forstått at det foregår mye frivillighet og mange dugnadstimer rundt Elgsnes kapell og Bergseng menighetshus. Stor takk til alle dere som legger ned dugnadstimer, kaffekoking, engasjement og trofasthet i dette arbeidet. Flere ungdommer var også med på frivilligfesten. Milk-arbeidet i Harstad er svært verdifullt, og det var flott å møte Trondenes-ungdommer som er med i dette viktige arbeidet. Særlig i konfirmantarbeidet er dette en viktig ressurs!

Jeg vil også rette en stor takk til alle dere som stiller dere til disposisjon i råd og utvalg, og dere som trofast står i ulike tjenester år etter år. Dere er svært viktige brikker i menighetslivet. Takk for det.

Når jeg er på visitas etterspør jeg alltid om mennesker med funksjonshemming har en synlig plass i gudstjeneste- og menighetslivet. Jeg vet at denne menigheten sammen med flere andre menigheter i byen har et godt tilbud til funksjonshemmede gjennom X-klubben. Dette er et viktig arbeid som betyr mye for mange, og som jeg setter stor pris på at dere har. Jeg vil oppmuntre dere til å utvikle dette arbeidet til å enda tydeligere gi psykisk funksjonshemmede sin naturlige og synlige plass i gudstjenestefeiringen. Det kan være ved gudstjenester som er spesielt tilrettelagt, eller det kan være ved å inkludere i det som allerede finnes.

Kirkemusikken har sterke tradisjoner i Trondenes. Det er spennende når en menighet får ny kantor som skal videreutvikle det musikalske livet i menigheten. Trondenes har mange muligheter innenfor det kirkemusikalske arbeidet som det bør gis rom for, og som kantor skal få være med å utvikle.

På torsdag fikk jeg være med på andakt på Bergsodden sykehjem. Sykehjemmet jobber med å bli sertifisert som et livsgledesykehjem. Jeg opplevde det veldig godt å

være der. Stor takk til diakoniutvalget som la så godt til rette med servering av kaffe og kaker.

Jeg fikk også et godt møte med 7. trinnet på Bergseng barneskole. De hadde forberedt spørsmål av alle slag til meg, og vi ble tatt godt imot av lærerkollegiet på trinnet.

I alle soknene har dere misjonsavtaler. Misjon er viktig for kirken, og for den lokale menigheten. Misjon er berikende for fellesskapet. Misjon hjelper oss til å løfte blikket utover egne grenser. Jeg vil anbefale dere å ta tak i misjonsavtalen i menighetsrådene, slik at dette kan få sin naturlige plass i menighetens forbønn og i alle deler av menighetens liv og virke.

Som jeg har nevnt så har det vært flere møter med fokus på historien her på Trondenes. Vi har fått interessant omvisning på Trondenes historiske senter. Jeg er glad for det gode samarbeidet dere har med Trondenes historiske senter.

I møte med de ansatte har jeg forstått at det er trivsel med å jobbe her. Selv om kirkebygget er gammelt, gir staben uttrykk for at det er gode arbeidsforhold og lokaliteter i Trondenes. Det er gode rom for konfirmantundervisning, kirkekaffe og andre fellesskapsbyggende arrangement.

Staben har svært gode kontorer i byen sammen med fellesrådsadministrasjonen og Harstad og Kanebogen menigheter. Dere har et tett og godt samarbeid på tvers av soknegrensene. Jeg ser at det å ha felles kontorfasiliteter har en stor styrke. Men det er minst to behov som skal dekkes ved en slik samhandling. Behovet for å være en del av fellesskapet med Harstad, Kanebogen og fellesrådsadministrasjonen, og samtidig behovet for å bygge relasjoner og identitet i Trondenesstaben. Jeg vil oppmuntre dere til å investere tid i stabsfellesskapet. Et godt arbeidsfellesskap vil gi rom for visjoner, kreativitet, trygghet og godt samarbeid. Dette er utfordringer dere skal være klar over, og som jeg tror dere vil løse godt. Her vil det handle om å legge forholdene til rette for å spille hverandre gode.

Under visitasen har jeg hatt møte med fellesrådsadministrasjonen og med kommunen. Jeg vil takke staben i fellesrådet for godt arbeid med betjening av menighetene. Kontorpersonalet er ofte de som har det første møte med folk som har behov for kirkens tjenester gjennom dåp, vigsel og død. Hvordan man blir møtt på kontoret betyr mye. Takk for tjenesten dere står i, og for omsorgen dere viser for menneskene dere møter.

Vi fikk et svært godt møte med kommuneledelsen. De gav tydelig uttrykk for at det gjøres en god jobb med forvaltningen av verdiene i fellesrådet. Jeg vil rette en stor takk til kirkeverge Erik Vold og fellesrådet for god ledelse av de materielle og menneskelige ressursene! Svært gledelig er det at kommunen ønsker å bevilge penger til viktige ting som bytting av elektrisk anlegg i Harstad og Trondenes kirker, alarm i Sandtorg og Trondenes kirke, samt takskifte på Lundenes kirke de neste årene som kommer. I møte med kommunen kom det også fram at kommunen stiller seg svært positiv til samarbeid om utvikling av pilegrimstanken og fram mot jubileet i 2030.

Særlige utfordringer:

Jeg vil til slutt nevne noen særlige utfordringer i det videre arbeidet for soknene.

- For Grytøy/Bjarkøy og Sandsøy ligger det en utfordring i sammenslåingen av soknene. Det bør lages en framdriftsplan for hvordan sammenslåingen av de

to sokn skal skje. Navnevalg er viktig. Jeg håper dere finner et samlende navn som ikke er for langt. Det er bispedømmerådet som fatter endelig vedtak om endring av soknegrenser og navn på nytt sokn.

- Jeg vil utfordre Trondenes menighetsråd til å arbeide målrettet med revisjon av strategiplanen fra 2010. Mye har endret seg på disse årene, og kanskje vil det være nye mål og strategier som dere skal gi fokus til. I dette arbeidet vil jeg anbefale dere å bruke Den norske kirke sitt visjonsdokument: «Mer himmel på jord.»
- Mennesker med psykisk utviklingshemming er en ressurs i menighetene og skal være en synlig del av gudstjenestefeiringen. Jeg vil utfordre dere til å videreutvikle det gode arbeidet dere har i forhold til psykisk funksjonshemmede mennesker.
- Dere er i god prosess med Pilegrim i Trondenes. Jeg vil utfordre dere til å sette ned ei prosjektgruppe som kan utvikle dette arbeidet. Gjerne i samarbeid med kommunen som har en prosjektgruppe som jobber fram mot jubileet i 2030.
- Jeg vil utfordre staben i Trondenes til å finne en god modell for stabsutvikling lokalt slik at det blir en god balanse mellom lokal stab og storstab.
- Misjonsavtaler. Jeg vil utfordre alle menighetsrådene til å se på sine misjonsavtaler, og finne ut av om man eventuelt skal bytte til et annet prosjekt. Et nytt misjonsprosjekt kan være med å vitalisere misjonsengasjementet.

Det er ni år siden forrige visitas. Trolig går det omtrent like lang tid til neste gang. Prosten har i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsråd og ansatte. Prosten skal i løpet av det første året gjøre et oppfølgingsbesøk i soknet, og rapportere tilbake til biskopen om dette.

Til slutt: Tusen takk for all åpenhet og gjestfrihet som vi er blitt møtt med. Jeg vil rette en stor takk til menighetsråd, de ansatte og prosten for god tilrettelegging av visitasen. Takk til alle som har tatt godt imot oss disse dagene! Takk for at dere står trofast i dette spennende arbeidet med å være gammel kirke i en ny tid.

Mitt ønske er at dere tar vare på hverandre.
Guds rike velsignelse over dagene som kommer.